

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijski, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šteč. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Naše visoke šole.

„Čeh“ o naših vseučiliščih piše: Odkar so dunajski vseučiliščniki razsajali pred stanovanjem konservativnega poslanca Lienbacherja, se noče povrniti mir na univerzo glavnega mesta. Ne mine polletje, da bi „akademično“ dijaštvo ne napravilo kake budalosti. Znano je razsajanje v Schönererjevem komersu, kjer je morala policija posredovati; znano je, kako so liberalni vseučiliščniki zasramovali svojega rektorja Maassen-a, ki je njihovo jezo s tem nakopal na glavo, da je v deželni zboru nižavstrijskem zagovarjal vlado, in zdaj napadajo profesorja Lorenz-a, ki je bil še pred malo dnevi njihov ljubljeneč. Tako daleč je že prišlo, da predpisujejo gospodje dijadi svojim profesorjem, kakega mišljenja naj bodo, in jih kličejo na odgovor za vsako le količkaj neljubo jim izjavo, kakor da bi bili dijadi sodniki svojih profesorjev. Njihovi volji se vklanajo rektorji in njihovim burkam ploskajo profesorji. Kako je vse narobe; dijak nadzoruje profesorja. Kdo je temu vzrok? Te nenaravne razmere niso sad enega dne; brezverski liberalni duh veje k nam že celih 30 let s Francoskega in Nemškega in dobro vemo, ktera vlada ga je najbolj širila. Ta vlada vzgojila je večino današnjih učiteljev in profesorjev, ki dostikrat ne vedo, ali bi razposajenega prestopnika kaznovali ali hvalili. Kolikor toliko bil je narod slovenski do zadnjih časov saj v večem neokužen od slabih nauk, ki se širijo z univerz. A zdaj padlo je tudi že dosti slovenskih vseučiliščnikov liberalizmu in ateizmu v roke, kar gotovo nima dobrih nasledkov za ljudstvo. Pomisliti moramo, da ti liberalni dijadi bodo kdaj naši uradniki, advokati, zdravniki itd. Da je dijaško življenje res gnjilo, prepričamo se,

če le pomislimo, kakega sina pošlje mati v šole in kak pride iz šole domu. Kmalu se nam ne bo čudno zdelo, ako reče pošten oče svojemu sinu: „Namesto, da te šole popačijo in skazé, ostani raje pri plugu ali se pa uči rokodelstva; boš saj ostal pošten človek, ki se še kaj Boga boji.“ Pri taci razmerah se bodo očetje in matere, ki imajo še kaj verskega čuta, bali poslati svojega sina v šolo; no imajo pa tudi prav. „Kar se Janezek nauči, to tudi Janez zna.“ Koliko truda je treba, da se povrne nejeveren mladeneč zopet k tradicijam bogaboječé rodovine! Koliko solz mora preliti poštena mati in kolikokrat britiko zdihniti, da spravi svojega učenega sina, kteremu je pa duh časa iztrgal iz srca zadnjo iskro vere, nazaj v pravi tir dobre ceste, ki pelje edina k rešitvi. In koliko se jih vdá njenim prošnjam in koliko se jih zmodri v poznejšem življenji?

Slabe šole so krive, da je današnje dni toliko samomorov, da toliko učenih ljudi obupa. Le pogledimo brezverske pisatelje, romanopisce in umetnike. Koliko jih gre po lastni krivdi v prezgodnji grob! Ne naštevamo jih, a reči hočemo, da je to sad brezverskega liberalizma, ki je oprostil strasti vseh sklepov. A pravi se nam, težavno delo je največkrat vzrok prezgodnje smrti; a mar stari buditelji narodovi niso imeli težavnih opravil? Ako oprostimo strasti vseh spon, ako iztrgamo mladini iz srea Boga in njegov nauk: pokopljemo še tako olikan narod.

Skoro vsaka univerza ima zdaj svojo rano. Bolezen nemških univerz je pijančevanje v knajpah; na Francoskem se je vgnjezdila frivolnost, v Italiji pohotnost, na Španjskem pa lenoba in mlačnost. Pri nas na Dunaji pa delajo dijadi s faktejzo in judovskimi listi poliko. Kdor ne pleše tako, kakor oni hočejo,

naj se pripravi na gromoviti „pereat“! Tak mehkužen dijak na „avli“ misli, da je najmanj pol Boga. Njega naj bi poslušali profesorji in nazadnje mu še ministri pokorni bili. Ta upor, že dolgo časa nekaznovan, je sad liberalizma v šoli, je bič, ki so ga oni spletli, ki so z dušo in telesom se potegovali za liberalne ideje in jih vvedli v šole. Danes upira se že mali deček v ljudski šoli učitelju, posebno, če nima ta dosti srčnosti. Če je bila stara šola trda, je pa nova uporna.

Kakor se spominjamo, bilo nam je otrokom v ti trdi šoli dobro in smo jo še precej radi obiskovali, če prav je šiba gospodarila. Večkrat je leska pripomogla, da smo se učili, a napredovali smo vendar; kam bo pa pripejlala nova šola, ne vemo — a dunajska univerza kaže pot!

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Avstrijske dežele.

Zakaj se *grof Taaffe* že peto leto zdrži na prvem ministerskem stolu, pripoveduje „Rh. W. Ztg.“ in pravi: „Grofu Taaffeju je le po volji cesarja in iz potrebe, ki jo položaj zahteva, mogoče že peto leto na prvem stolu sedeti. Splošni položaj v Avstriji v resnici spravo med narodi zahteva. Sprava se pa po volji samega cesarja ne sme vršiti na škodo enega in na dobiček drugega naroda. (Nemčurji in levičarji, ali ste čuli!!) V Avstriji to stran Litave živi 7 milijonov Nemcev, 13 milijonov družih narodov, med kterimi je 11 in pol milijona Slovanov. In vsem tem mora se dati enakopravnost. Minister, ki bi bil pristransk, bi ničesa ne opravil, naj si bode potem Čeh, ali pa nemški liberal. Taaffeju morali bi bili Nemci takoj še začetka zaupati (saj mu še sedaj ne), ko bi ne bili po svoji pristranosti toliko zaslepljeni, kajti ti gospodje

Listek.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Akoravno je Kaprara vedno zatrjeval, da se Turki pripravljajo na boj, akoravno je cesarja prosil in rotil, da se naj pr. pravi na ta boj, vendar je Leopold vedno še upal s Turki skleniti mir ter pričeti vojsko s Francozi. Da bi zvedel mnenje svojih svetovalcev, skliče k posvetovanju vse veljavne moče. Zberó se knez Švarcenberg, grof Herman badenski, Emerik, škof dunajski, grofje Martinie, Nostie, Dittrichstein, Starhemberg, Zinsendorf, Königsegg, Šafgoč, Harah, Kinsky, baron Bartoldi, grofje Jörgen, Kaplič in še nek drugi Dittrichstein in barona Abele in Dorš. Večina teh dostojanstvenikov sklene v smislu cesarjevem. Se vé, ti niso vedeli, da je Kara Mustafa že l. 1676 iz lastnih nagibov sklenil vojsko.

Med tem je bil 6. avgusta v Carigradu izobešen konjski rep, kot znamenje, da se sultan poda na pot. Začetkom meseca oktobra se poda sultan Mohamed IV. s Karo Mustafom proti Drenopolji. Vse je bilo v največji turški krasoti. 19. oktobra pokliče Kara Mustafa tudi Kapraro in Kunica v Drenopolje, češ, da hoče z njima govoriti o miru. Toda to je bila le zvijača.

Hotel je namreč le čas zavleči ter cesarja goljufati, ker sultana je bil že pregovoril, da je dovolil v boj. Da je vezir res hotel cesarja nepraviljenega napasti, razvidi se iz tega, da Kaprara ni pustil domov, še manj pa mu je dovolil, poročila pošiljati na Dunaj.

Leto 1683 napóči. To leto se je odločilo, ali bode križ ali polumesec gospodoval v Evropi.

Kaprara je zapisal v tabornu pri Drenopolji v svoj dnevnik: „Jaz se le preveč bojim, da jih bode mnogo želelo, da bi tega leta nikoli več ne videli; kajti tužni in bridki so

časi, ki jih nam prinese. Toda jaz bodem, kakor sedaj, svoje življenje tvežal, da poročam, opominjam, svarim. Bog bode moj dobri namen spoznal, ter videl, da izvira iz moje vroče želje, pripomoči k rešitvi njegove sv. cerkve in krščanskega naroda.“

Ob času teh homatij in silne turške nevarnosti je sedel na prestolu sv. Petra Inocenc XI., ki je mnogo pripomogel, da se je l. 1683 rešil Dunaj in z njim morda cela Evropa ozmanške grozovitosti. V svoji mladosti se je celó osebno bojeval na Poljskem proti Turkom. Potem si je izvolil duhovski stan in 21. sept. 1676 v 66. letu svoje starosti je bil izvoljen papežem. Vsi sočasni pisatelji, razun Ludovikovih pristašev, soglasno pripoznajo velike in mnogovrstne zasluge Inocenceve. Prištevajo ga med prve Kristusove namestnike, in tudi protestantje mu hvale ne odrekajo. Bil je natančen, vzgleden, neustrašljiv proti cerkvenim sovražnikom in Leopoldu izdatna podpora.

Tudi Turki so spoznali nevarnost, da bi

se vedno tako obnašajo, kot bi bili oni edini zastopniki Avstrije. Kakor dolgo so liberalci na krmilu stali, niso drugega delali, kakor kozla čez kozla preobračali. In še sedaj, ko so že ob vso moč, ne mirujejo in mislijo zopet velikega kozla preobrniti po razkroji česke kraljevine v dva samoupravna dela. Na ta brezmiselni in nepolitični način izdali bi po mnogih okrajih več nego 50% svojih bratov Čehom na milost in nemilost, ki bi se s časoma počehili. — Veseli nas, da smo vendar enkrat resnice iz nemških listov zvedeli in to ne iz avstrijskih, temveč iz onih iz „Rajha“, kjer naše dogodke s paznim očesom opazujejo in s trezno glavo sodijo.

Pri dopolnilnih volitvah velikega posestva v *Brunu* sta bila 15. t. m. dva liberalca izvoljena.

Gledé *državnih železnic* nastavlja se bodo po celi Avstriji štiri ravnateljstva za državne železnice, ne, kakor so nekateri časniki poročali, jedno generalno ravnateljstvo na Dunaji.

V *Leoru* je bil obsojen na mesec zapora vrednik judovsko-pravoslavne lista „Machsike Hadas“ (časopis za pravo judovstvo). Februarja tega leta je vrednik, Samuel Riss po imenu, razglasil članek, v katerem je bilo pod kaznijo izobčenja judom prepovedano, voliti judovske naprednjake (dr. Filipa Cukera in Teofila Merunovica) v občinski odbor, v deželni zbor ali v kako drugo zastopstvo. Članek preklinja take jude, in jim žuga kazen božjo, glasi se namreč: rosa jih ne bo krepčala v življenji — uničeni bodo na tem svetu i. dr. Zatoženec je rekel, da ni on tega pisal, marveč umrli rabbi Schreiber, da on sploh ne piše člankov. Članek je on prebral, a ni zapazil v njem nič kazni vrednega, ker si društvo „Machsike Hadas“ prizadeva po svojih štatutih odvrniti od judovske vere vsakih novotarj. Vrednika so porotniki krivega spoznali z 16 zoper 2 glasa in sodnija ga je obsodila na mesec zapora.

Iz *Zagreba*. Vladni komisar Heroić se je odpovedal službi in vodstvo mestne policije je zopet prevzel župan. Ob 5. uri je bilo posvetovanje pri mestnem občinskem svetu in sklenjeno je bilo, da se ima občinski zbor ves predstaviti banu. V tisti konferenci je bilo voljenih tudi 5 udov, ki se bodo pridružili deputaciji Varaždinsko-Zagorski 19. t. m., da bodo prosili zarad železnice podpiranje pri banu. Minister Bedeković je sem prišel. Za indemiteto (neodgovornost) poslancev je večina zagotovljena.

„Pozor“ pričel je donášati članke, v katerih razvija program *hrvaške narodne stranke*, ki vzbuja splošno pozornost. Ta program zahteva za Hrvate vse zadeve, kojih pragmatična sankcija ne smatra skupnih, kakor finance, promet, trgovino, narodno gospodarstvo in deželno brambo. Vsled tega nastale bi razmere

med Hrvaško in Ogersko prav take, kakor so med Ogersko in Avstrijo. Vrh tega pa zahtevajo Hrvatje za se tudi še Reko in Dalmacijo.

V *Bosni* so dobili dovoljenje, da smejo zemljišča zadolžiti v ta namen, da jih potem od begov odkupijo. Do sedaj v Bosni o zadolžitvi zemlje ali o hipotekarnih dolgovih niso nič znali in vlada hoče na ta način ondašnjim kmetom pomagati, da se jim zboljšajo zemljiščne razmere. Letos se bode posodil denar le nekterim kmetom in potem se bode čakalo, kakošnji bodo nasledki; ako se dobro obnesejo, se bode prihodnje posojilo raztegnilo na celo Bosno. Iz srca privoščimo dolgo let tlačeni in do srčne krvi izsesani raji poboljšanje njenega žalostnega stanja. Kajti na ta način nadjati se je vspešnejega poljedeljstva po zasadenih deželah, kakor od sedaj, ko je ubogi raja delal le za svojega gospodarja. Ako si je toliko od ust pritrgal, da si je postavil trdno novo hišo in če mu je le količjak ugodno izpadla, prišel je gospodar — beg in je rekel: hiša stoji na mojem, postavil si jo tudi iz mojega, toraj si jo obdržiš, ti pa idi in postavi si drugo. Tega sedaj ne bo več. Sedaj še le jeli se bodo ondi ljudje čutili, da so ljudje. Kar si bo kedo prihranil, prihranil si bo za se in ne za nikdar sitedga Turčina, in kdor se bo trudil, trudil se bo za se in za svoje!

Vnanje države.

Na *Srbskem* so vsega skupaj 18 oseb zaradi vdeležitve pri poslednjem uporu postrelili in to: 4 pravoslavne pope, 4 trgovce, 1 učitelja in 9 kmetov, katere so z orožjem v roci zasačili.

Nemčija je odposlala v obrambo in za varstvo v Tonkingu živčih Evropejcev jedno divizijo brodovja, obstoječo iz korvete „Stosch“ s 16 topovi in 379 možmi, korveto „Leipzig“ z 12 topovi in 414 možmi, topniški ladiji „Hyäne“ in „Iltis“ na vsaki po 4 topove in topniško ladijo „Nautilus“, ki ima tudi 4 topove in 104 mož posadke. Poslednja plavala je ravno v Avstralijo, ko ji na morji telegram dojde, da naj se tudi v kitajsko vodovje poda. Govori se pa še tudi, da odpošljejo še jedno topniško ladijo tjekaj in to „Albatros“.

Francoska zbornica je zavrгла s 325 zoper 191 glasom pristavek Raspailov, naj se odpravi francosko poslanstvo pri Vatikanu. Spuller je govoril zoper, in je med drugim rekel, ako Nemčija išče porazumljenja, vendar ne sme Francosko iskati prepira z Rimom. Vendar ako pojde stvar tako naprej, bode Rim prisiljen, odpoklicati poslanca iz Francoskega. To bi sicer francoski vladi ne bilo prav, tedaj se ogiblje vsega, kar bi imelo take posledke za sabo. Ako se nuncij pritoži nad posameznimi stvarmi, skuša vlada vsaki-krat stvar nekoliko potolažiti. Tako n. pr. so župnikom vkradeno plačo zopet privolili, a po-

tega ne omenja, temveč mu le prigovarja, naj se združi s krščanskimi knezi proti sovražniku. Leopold pa potegne Ludoviku v svojem obširnem odgovoru krinko z obraza ter papežu razjasni vso stvar, dasi še sam ni vedel vseh Ludovikovih skrivnih spletek.

Se večje važnosti je prizadevanje papežev za zvezo Poljakov s cesarjem.

Znano je že, da s prva Sobieski ni bil ravno prijazen Leopoldu, pa počasi se je ohladilo tudi prijateljstvo med Ludovikom in Sobieskim in to iz naslednjih vzrokov.

Sobieski je bil smrtni sovražnik Turkom že iz prejšnjih let, Ludovik pa je bil v zvezi s Turki. Dalje je skušal svojemu sinu zagotoviti poljsko kraljevo krono, kar bi bil pa Ludovik gotovo oviral, kakor se razvidi iz skrivnih poročil. In tudi slavna zmaga njegova nad Turki pridobila bi mu gotovo naklonjenost Poljakov. Slednjič pa Sobieski sam ni vedel, kam se bodo Turki obrnili, ali proti benečanski Dalmaciji, ali proti cesarju, ali celo proti Poljski.

(Dalje prih.)

leg tega cerkvi sovražni nemiri ne prenehajo. Vsako leto nekaj pristržejo cerkvenih dohodkov, poglavitna stvar pa je, da hočejo s pomočjo državne šole ljudstvu vero iz trgati. Duhovne, ki se najbolj temu ustavljajo, te pritiskajo, kjer in kolikor morejo. Ako pojde to tako naprej, ne bode dolgo, da se bode večina ljudstva cerkvi izneverila, potem pa veri, in božje službe ne bode več treba. Republikanci vsak dan jasno reko, da se bode ljudovlada vtrdila le takrat, kedar se vera odpravi, obe dve skupaj ne morete obstati. Papeževa stolica vendar tega ne more hladnokrvno gledati, dasiravno mnogo potrpi, ne more tega odobriti, dokler občeje z vlado. Dokler je nuncij tukaj, videti je, kakor da bi molče vsemu pritrdil, in to moti marsikoga. Po drugi strani pa nuncij tudi mnogo lahko odvrne. A trenutek bode nastopil, ko bode poslanec prisiljen odriniti, ker ne bode nič koristiti mogel. Sv. oče hočejo ljudovladi vsako pretvezo in izgovor zaprečiti, kakor da bi ne mogli z ljudovlado v miru živeti. Vendar dolgo ne more to trajati, prej ali slej se bode stvar spremenila.

Minister Ferry je tirjal v zbornici 20 milijonov za tonkineško vojsko.

Senator *Henry Martin* v Parizu je umrl ter bo na državne stroške pokopan.

Ministerski list „Pariz“ prinaša iz Saigona dne 12. t. m. naznanilo o *vstaji v Hue*. Kralj Diep-Hoa, zaveznik Francozov, je bil zastrupljen; razne stranke se bojujejo v glavnem mestu za prevago. Vpliv Kitajcem vidno preoblađa. Glavni vzrok tem spletkam je, da je francoska armada preslaba. — Mandarinji so tedaj, ki so Francozom toliko sovražni, da še celo domačim knezom zavdajajo, ki so Francozom prijatelji. Francoski ministerski predsednik Champeaux je s 100 možmi pomorske pehote v gradu mesta Hue. Jutro pojde 1500 mož v Tonkin. V 48 urah pojde zopet 1500 mož pod generalom Brierre de l'Isle. Vrhovni poveljnik Millot pojde brž ko ne 23. t. m. Okrožnica vojaškega ministra pozivlje prostovoljce v Tonkin.

Iz *Madrida*. Cortes (narodni zbor) je bil odprt 15. t. m. s prestolnim govorom, ki govori o naglosti, s katero je bil vdušen zadnji vstanek, o kraljevem potovanji in o prijateljskih razmerah do vseh vlad, o slovesnem in presrečnem sprejemu pri povratku iz potovanja. — Vse vlasti gledajo z dopadljivim očesom, da se Špansko veselo razvija, da vživa bogastvo. Tudi odnošaji do papeža so prijazni, in Špansko bode v porazumljenji s papežem rešilo vsa vprašanja, katera zadevajo katoliško ljudstvo.

Nemški cesarjevič je prišel z železnico 14. t. m. v Barcelono, pri vhodu in tudi pri odhodu po morji, kar je bilo še tistega dne zvečer, so ga sprejeli prav sočutno. Hiše so bile skoro vse okinčane, v pristanišči so bile barke praznično napravljene. Ko je stopil na barko, ga je pozdravilo streljanje s topov. Cesarjevič je rekel pri slovesu, da mu je žal, da mora potovanje skrajšati. 23. t. m. bi bil že rad v Berlinu.

Švicarski narodni svet je sprejel z 98 zoper 32 glasov v načelu nasvet, naj se dá posojilo 2.400.000 frankov tistim mestom, ki so poročila dala za narodno železnico. Posojilo naj se obrne za plačevanje narodnega dolga za železnice.

Iz *Bruselja*. Poročilo osrednjega odseka zbornice naznanja, da vlada misli še v ti sesiji predložiti načrt postave o osnovi narodne rezervne vojske.

Iz *Egipta* prihaja vest, da se kedive, t. j. namestni kralj, misli odpovedati svojemu mestu. V ministerstvu ne vedo, ali bi poklicali Angleže ali pa Turke na pomoč zoper „lažnjivega preroka“.

Iz *amerikanskih zedinjenih držav* dohaja nam vest, da se ondi narod že pripravlja za volitev predsednika, ki leta 1885 na vrsto pride. Kdor ima kolikanj v javnem življenji opraviti, naj si že bo poštar, davkar, konzul ali poslanec, vsak se briga, kdo bo novi predsednik. Bolje pa bi bilo, ko bi se brigali, s čim se bo čez zimo kongres pečal. Gospodarsvene razmere v zedinjenih državah so toliko

papež namreč utegnil krščanske kneze združiti zoper nje. Ta strah Turkov je bil v mnogem opravičen, o čimur nas bodo prepričale naslednje vrstice.

Zasluge Inocenceve za cesarja Leopolda obstojé v tem, da je Ludovika zadrževal, da ni Leopolda ob enem s Turki napadel; dalje je papež veliko pripomogel k zvezi Sobieskega s cesarjem in slednjič ga je podpiral z obilnim denarjem.

Da bi se Leopoldu od strani Francozov ne bilo treba ničesar bati, pošlje Inocenc Ludoviku „breve“, v katerem ga z ganljivimi in prosečimi besedami nagovarja, da naj ne odreče pomoči proti Turku; če pa že v resnici pomagati neče ali ne more, naj vsaj cesarja in njegove zaveznike v miru pusti. Toda Ludovik odgovori Inocencu prav hinavsko, da le Leopold mir kalí, njemu pa da je ležeče na tem, odvrniti vsako krščanstvu pretečo nevarnost.

Inocencu je bilo sicer znano, da Ludovik ne govori resnice, pa v „breve“ do Leopolda

oslabele in opešale, da se je vsak trenutek poloma bati. Med trgovci ni nobenega pravega zaupanja.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 16. dec. (*Redka slavnost pri tukajšnji pošti.*) Presvitli cesar odlikovali so tukajšnjega kondukterja Karola Friča zaradi njegovega mnogoletnega izvrstnega službovanja s srebrnim križem s krono.

V nedeljo 16. t. m. opoldne pa se je vršila slovesna slavnost v uradu tukajšnjega vrhovnega gosp. oskrbnika Presselna. V lično ozališani sobi, z avstrijskim, kranjskim in ljubljanskim mestnim grbom, raznimi zastavami, med njimi pri kranjskem grbu slovensko, v sredi podoba Njegovega Veličanstva Franca Jožefa I., napolnjeni od najvišega tukajšnjega vradnika do najnižjega služabnika, vrstilo se je osebje v krogu, stal je odlikovaneec v sredi in gospod načelnik ogovoril ga je tako-le: Velečenjeni zbor! Častitamo danes med nami možu, kateri je cesarju in državi posvetil svojo mladost do sive starosti, svojih 49 let, skoraj starost človeško; malokomu se posreči toliko let v strogi službi ohraniti se še močnega in zdravega na umu in telesu. Res je, da je starost dar nebeški, ali zakon narave zmirno, trezno življenje, pri takem poslu posebno, ker se mora pomisliti, koliko noči mora prečuti, se ne vstrašiti nevihte, zime ali vročine, pri toliki odgovornosti. Koliko prevzame in odda in smemo reči, da gre na milijone in milijone skozi njegove roke. Ogovoren pa ni samo s svojim premoženjem, ampak tudi s svojo osebo prostostjo. Kako lahko se mu pripeti, ako ima včasih pri železnični vožnji mnogo posla, in malo časa, da se mu zgubi ali vkrade kaka reč, vredna tisoče in tisoče, in za vse to je on odgovoren s svojim imetjem in osebo prostostjo. Slavimo danes moža in častitajmo mu, da se je v vseh svojih dolgih letih obvaroval ne samo lastne nesreče, ampak si je ohranil tudi splošne zaupanje. Naš milostljivi cesar vé ceniti zasluge največjega kakor najmanjšega uradnika, toraj zakličem navdušen: „Bog živi, Bog ohrani, Bog obvari našega cesarja Franca Jožefa I.“ Navdušeni „hoch“ in „slava“-klici odmevali so na to po celi dvorani.

Na to mu gospod načelnik Pressel pripne križec na prsi in odlikovaneec do solz ginjen se zahvali z besedami: Ne najdem besed se primerno in dostojno za odlikovanje zahvaliti. Vam, gospod načelnik, gg. kontrolorjem, vsem gg. uradnikom se iskreno zahvalujem da ste me ta dan, ki je najsrečnejši mojega življenja, tako počastili; ohranite mi svojo naklonjenost še peščico let, ki jih bodem imel med Vami. Tudi prosim mojo najpogostejšo zahvalo do Najvišjega prestola sporočiti ter se vsem mojim načelnikom iz dna srca zahvalujem. S tem bila je končana redka slavnost, mi pa želimo slavljenceu, naj se še dolgo let zdrav in krepak spominja tega vselega dneva.

D.

Od štajarske meje, 15. dec. Na Vranskem se je obhajala pretekli četrtek sedmina po r. preč. g. Francu Sorčiču, stolnem proštu mariborskem, prav ginljivo. Prečastiti gospodje iz Savinske doline so hotli djansko pokazati posebno hvaležnost, spoštovanje in resnično ljubezen do preč. ranjkega, ki so jim bili večinoma mili učenik in duhovski vodnik v semenišču, vsem pa izgled pravega duhovna in

po visoki svoji časti blagi pokrivatelj. V ta namen se jih je bilo zbralo 11 duhovnikov k slovesnim molitvam in sv. maši za mrtvim, v prelepi cerkvi vranski, ktero so poseben častitelj r. prošta, preč. župnik in duh. svetovalec, g. Anton Balon, prav lepo ozališali. Tem enajstim preč. gg. so se pridružili 3 duhovniki s Kranjskega, ki si štejejo v posebno čast, da so jih g. župnik prijazno povabili k slovesnosti. Tudi vranski tržani in farmani so pokazali, da vdanost in spoštovanje do namestnikov božjih med njimi ni izmrlo, ampak krepko živi. Cerkev je bila tako polna ljudi, da je bilo res ginljivo. Prelepe vence so položile gospice in dekleta vranske na mrtvaški oder preč. prošta, ki so še lanske leto nekaj dni na Vranskem bivali v posebno veselje g. župnika in vseh farmanov vranskih.

Po opravljenih cerkvenih molitvah smo pri zmernem obedu gostoljubnega g. župnika še marsikaj kramljali o dogodkih in potrebah dandanašnjih časov. Bog daj, da bi bil vsaki izmed nas na svojem mestu ter svoje storil, kakor blagi ranjki, po katerem smo sedmino obhajali. Naj počiva v miru — blag mu spomin!

Domače novice.

(Na Kranjskem ima nemški „Schulverein“ smolo), kakor pravi Neme. Čujte: Od vis. ministerstva je dobil pred nekaj časom ukaz, da mora vselej dobiti dovoljenje od okr. šolskega sveta, preden hoče kako knjigo podpiranim šolam podariti. Toliko povzamemo iz nekega ljubljanskega dopisa v „Edinosti“. Nek prijatelj nam je pa le kratke vrstice poročal, in med drugim sledeče piše: Na Mavrlu ste že gotovo pozabili; pa nikar —, se še zmirom čudne reči prigodijo. Za šeststoletno slovesnost je dobrotljivi (!) Schulverein poslal nekaj knjig „Weichelt's Illustriertes Weihnachtsbuch“. Ali knjiga je tako puhla in pohujšljiva, da bila je tudi učitelju samemu preveč. Zato je najhujše izrezal in jo tako med otroke razdelil. Po sreči ali nesreči izve o tem črnomeljski okrajni šolski svet, pošlje knjigo v Ljubljano in deželna vlada jo pošlje v Beč naučnemu ministru. Kaj se je potem zgodilo, ne vem. — Kaj se je zgodilo, smo zgoraj povedali. Naj pa reče kdo, da to ni smola! Slavnemu ministerstvu zakličemo prav hvaležno „Pravo“. Ta kranjski ukaz, štajarski Rothschild, celjske sodnijske preiskave, je že nekaj. Le tako naprej; bo še marsikaj na dan prišlo „o dobrotljivosti in nedolžnosti“ nemškega „Schulvereina“, kar se prej ni hotlo verjeti.

(V sodnijsko preiskavo dejan) je, kakor poroča „Slov. Narod“, dr. Ivan Tavčar zavoljo slavnostnega govora pri besedi, napravljeni spominu dr. Janeza Bleiweisa vit. Trsteniškega v ljubljanski čitalnici.

(Sneg.) Danes je res prav zimsko. Sneg gre že od jutra in po mestu je brozga, da se ljudje komaj drug drugemu izogibajo. Posebno ob prehodih je gnječa velika. Hvala vredno je pa vendar to, da je videti po glavnih ulicah mestnih delaveev, ki z lopatami spravljajo sneg spod nog. Samo, da bi tudi hišni gospodarji v tem bili bolj pridni, ker dosedaj videti je, da sneg in brozgo spravljajo le trgovci izpred svojih štacun.

(Led gor.) To je bilo v soboto popoldne smeha in strmenja v Trnovem, ko se „na Kern“, kjer je drsišče, pridrvi tropa požarnih brambocev z brizgalnico, razvije „čvo“

(kakor pravijo Krakovčani cevem za vodo), ga vtakne v vodo, začne „žagati“ in potem gasiti — led in to pod glasnim poveljništvom načelnika gosp. Doberleta. Voda je pršla se po ledu, da je kar čvrčalo. Kaj je bilo? Gosp. Doberlet je hotel „drsalnemu društvu“ za nedeljo napraviti trji in glajši led, ker je „Kern“ njegov, in je zato poslužil se mestne brizgalnice in nekaj mož požarne straže — s kako pravico, nam ni znano, kajti dozdej smo mislili, da je požarna bramba za to, do gasi ogenj, ne pa ledu. — Sicer pa je bil ves trud zastonj, kajti včeraj je ves dan deževalo in pršilo, da je bilo gospodi vse veselje skaženo.

(Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.)

Gdč. Ernestina Klarici je za trdno postavljena na III. učit. službo v Višnji gori. — Gosp. Friderik Kaveki je za trdno postavljen na IV. učit. službo pri četverorazredni ljudski šoli v Kočevji. — Gosp. Peter Fleischmann, učitelj v Boštanji, imenovan je nadučiteljem ravno tu. — Gosp. Jakob Cepuder postavljen je za trdno na II., in gospa Marija Cepudrova na III. učit. službo v Le-koveu. — Gdč. Marija Marovt, učiteljica na Raki, pride na četverorazredno ljudsko šolo v Krško. — Gosp. Florijan Rozman, učitelj v Veliki Dolini; gosp. Gebauer, učitelj v Tržišču; gdč. Marija Pirnat, učiteljica v Št. Kocijanu in gdč. Josipina Malec, učiteljica v Kostanjevici, ste za trdno postavljeni. — Gdč. Leticija Abčin, nastopna učiteljica, je šla začasno na Ig; gdč. Karolina Petrič, zač. učiteljica v Kočevji, k sv. Štefanu v zilsko dolino (na Koroškem) in gdč. Ana Moro, nastopna učiteljica, za podučiteljico v Grabštajn (na Koroškem).

(Razpisi učiteljskih služb na Kranjskem.)

V kamniškem šolskem okraji: učit. službi na enorazrednicah v Krašnji in v Št. Gotthardu s 450 gold. letne plače in s stanovanjem do 15. t. m. — V kočevskem šolskem okraji: II. učit. služba na trirazrednici v Srednji vasi s 450 gold. do 31. t. m. — V postojnskem šolskem okraji: učit. služba na enorazrednici v Podragi s 400 gold. letne plače do 15. t. m. in na enorazrednici v Št. Vidu nad Vipavo s 450 gold. letne plače do 15. januarja 1884. — V logatskem šolskem okraji: na dvorazrednici na Blokah II. učit. služba s 400 gold. do konca l. 1884, potem pa s 450 gold. letne plače — do 31. t. m.

Razne reči.

— Blagajnik „slov. društva“ ni dr. Globočnik, ampak g. dr. J. Glančnik, odvetnik v Mariboru. Gospodje udi slov. društva blagovolijo naj toraj pod tem naslovom svoje doneske pošiljati.

— Umrli je 11. t. m. preč. g. Ignacij Fabiani, župnik v Slovreni v Brdih goriške nadškofije za pljvčnico. Rojen je bil l. avgusta 1846 v Št. Rupertu na Dolenjskem, v mašnika posvečen 24. septembra 1870. R. I. P.!

— Razpisi učiteljskih služb na Štajarskem. Poduč. služba na četverorazrednici v Šent-Juriji ob južni železnici (s paralelko) s plačo III. plačilnega razreda. Prošnje oddajajo se pri krajnem šolskem svetu v Šent-Juriji do 31. t. m.

— Umor policijskega komisarja na Dunaju 15. dec. V Florisdorfu so delavci napravili zborovanje, ktereja je policijski komisar razpustil. Ko je dvorano zapustil, ga je neznan delavec vstrelil.

— Vojvodinja Württembergka, Amalija, hči vojvode Filipa Württembergkega in vojvodinje Marije Terezije, hčere feldmaršala Albrechta, je 15. t. m. umrla.

— Na Dunaji so pred nekaj leti z ogromnimi stroški napeljali vodo iz hribov približno kake 10 ur daleč. Ker letos ne dežuje v teh gorah, primanjkuje vode. Sedaj ko Dunajčanje začnejo premišljevat, kaj potem, pa bi iz tega ali unega vzroka po vodovodih napeljane vode zmanjkalo, mislijo zopet na napeljevanje iz Dunava, ki jim je blizu, ki ima dovolj vode, ako ne ravno za pitje izvrstne. — V našem mestu tudi mislijo napeljati pitne vode v mesto! Dobro, da bi se le zgodilo. A vendar zaradi tega naj bi mestna gospodarka ne opustila tega storiti, kar vsakako lahko stori — brez ogromnih stroškov, da bi namreč na pripravih krajih po mestu dala izkopati potrebnih vodnjakov. — Naj se to stori, kar je sedaj mogoče; ako se tudi pitna voda napelje v mesto, ne bode še s tem vse storjeno, primeriti se utegne, kakor se godi Dunajčanom, ki so veliko potrošili, a sedaj vidijo, da so bližnje zanemarili.

— Kakor znano, slavili bomo čez dve leti, t. j. l. 1885 tisučletnico smrti slovanskega apostolstva sv. Metoda. Da se spomin tega blagovestnika dostojno oslavi, zbralo se je 2. novembra v Brnu pod predsedništvom ondotnega škofa mnogo mož svetnega in duhovskega stanu, dasi so že postavili program. V Brnu ima se ustanoviti vrhovni slavnostni odbor, drugod pa izvršujoči odbori. V pravem času povabili se bodo slovanski škofje, da se vdeležijo slavnosti. Odbor mora določiti čas, kdaj se prične slavnost, skrbeti, da se cerkev Velehradská, kjer počiva sv. Metod, dostojno pripravi za imenitni dan, gostom naj poskrbi za stanovanje in med ljstvo naj pošlje spise, v katerih se slavita slovanska blagovestnika itd. Odborov predsednik je grof Belcredi.

— Hrvaški ban gr. Khuen kaznovan na železnici. V nedeljo jutraj, 9. t. m., odpeljal se je ban Khuen iz Budapešte v Zagreb. V Zakani mora prestopiti na drug vlak. Komaj je vlak proti Zagrebu stekel, pride konduktar in prosi za karto. Ban jo da. Konduktar pravi: Ekselencija oprostite, listek je veljaven le za progo Budapest-Zakanj; za to progo pa ne. Ban je v silni zadregi, in konduktar, to opazivši, duri zapre in gre vrhovnega konduktarja za svet vprašati. Ta je pa le železničar in družega nič in toraj tudi nič družega ne pozna, kakor svoj „pravilnik“. Ban je moral plačati 7 gold. 20 kr. za vožnjo in 60 kr. kazni. Vzrok je bilo ministerstvo, ker ni o pravem času banu karte za prosto vožnjo poslalo, ktera se mu spodobi. Tako poroča „Tribüne“.

— V goratih delih Herzogovine je toliki sneg, da so vsa pota zaprta.

— Slovansko podporno društvo v Moskvi ima letos premoženja: temeljne glavnice 56.400 rubeljev, v zalogi 87.300 rubeljev, za posebne stroške pa 70.800 rubeljev. Vsega skupaj 223.600 rubeljev. Podpiralo bo leto tri srbske, dva česke, jednega bolgarskega in dva črnogorska dijaka, ki bodo v Rusiji študirali.

— V Lionu na Francoskem je bil zaradi razstreliva v kavarni Bellecour zatoženi anarhist Cyvoet k smrti obsojen.

— V Parizu so preiskovali 1518 vin, in našli so jih pitnih in zdravju nenevarnih samo 65; no, kaj pa je početi z družimi?

— Veliki požari. Veči del lesenih barak na konsulskem trgu v Aleksandriji je pogorelo. V Novem Jorku je pogorelo gledališče pred začetkom predstave. Škoda se ceni na 75.000 dolarjev.

— Kolera. Ta teden so v Aleksandriji 4 osebe umrle za kolero.

Telegram „Slovenca“.

Dunaj, 17. dec. Umora policijskega koncipista Hlubeka sumljivi so bili prijeti raznaševalca kruha Schaffhauser, sovedeža Till oče in sin pa še sinoči Ondra; vsi so bili oddani sodniji. Znani so socijalistični agitatorji najhujše vrste.

Druge prijete so izpustili. Policijsko vodstvo razpisalo je nagrade do 1000 gld. za ugodna pojasnila.

Rim, 17. dec. Da bo nemški cesarjevič obiskal papeža, bilo je včeraj javno določeno med Schlözerjem in Jakobinijem.

Genua, 16. dec. Nemški cesarjevič izkrcal se je ob 11. uri dopoldne, oficijelno pozdravili so ga Gianotti, Keudel, Carava in vsi uradi ob živahnem pritrjevanjem prebivalstva; ceste in ladije so bile okinčane z zastavami. Potem je ogledal nemško brodovje in laški oddelek vojakov ter ob 1. uri ponoči odpeljal se v Rim.

Kairo, 16. dec. V zgornjem Egiptu nastaja čedalje večja razdraženost med kristjani in mohamedanci. Vladni namestnik v Sintu opozoril je vlado na rastočo nevarnost, katero pripisujejo poganjanju neke ameriške misijonske družbe.

Dunajska borza.

15. decembra.

Papirna renta po 100 gld.	79	gl.	15	kr.
Sreberna „ „ „ „	79	„	65	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98	„	45	„
Papirna renta, davka prosta	93	„	85	„
Ogerska zlata renta 6%	120	„	45	„
„ „ 4%	87	„	75	„
„ papirna renta 5%	85	„	25	„
Kreditne akcije „ 160 gld.	282	„	90	„
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	107	„	50	„
„ avstr.-ogerske banke	838	„	—	„
„ Länderbanke	107	„	—	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	619	„	—	„
„ državne železnice	311	„	75	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	218	„	25	„
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	121	„	25	„
4% „ „ 1860 500	134	„	80	„
Državne srečke iz l. 1864 100	167	„	—	„
„ „ 1864 50	166	„	50	„
Kreditne srečke „ 100	172	„	50	„
Ljubljanske srečke „ 20	23	„	50	„
Rudolfove srečke „ 10	19	„	25	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	„	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103	„	—	„
„ Ferdinandove sev.	104	„	50	„
London „ „ „ „	121	„	—	„
Srebro „ „ „ „	—	„	—	„
Ces. cekini „ „ „ „	5	„	72	„
Francoski napoleond. „ „ „ „	9	„	60 ¹ / ₂	„
Nemške marke „ „ „ „	59	„	35	„

Tuji.

14. decembra.

Pri *Malič*: Josip Toifl, kupec, z Dunaja. —

A. Schmidt, kupec, iz Gradea. — Viktor Balardi, c. k. vradnik, iz Gradea.

Pri *Stonu*: Josip Corazza, stavb. podvzetnik, z Galicije. — Modic, posestnik, iz Nove vasi. — Demšar, posestnik, iz Železnikov. — Vavken, posestnik, iz Cerkelj.

Pri *Tavčarji*: Albert Baldisiefen, kup. potovalec, iz Porenja. — Leopold Schwarz, kup. potovalec, iz Zagreba.

Umrli so:

V bolnišnici:

13. dec. Matija Korošič, čevljar, 34 let, pljučna tuberkuloza. — Tine Kermavner, gostač, 74 let, vodenica.

Natečaj.

Na tukajšnjih deških ljudskih šolah je polniti dve učiteljski službi I. vrste in štiri učiteljske službe II. vrste.

Službo učitelja I. vrste je spojena letna plača 700 gld. pa pravica do postavnih petletnic po 60 gld. in do stanarinske doklade letnih 100 gld., ki se pa ne všteva v pokojnino. Učiteljska služba II. vrste daje pravico do letne plače 600 gld. in do postavnih petletnic po 60 gld.

Prosilci za eno teh služeb imajo svoje prošnje z dokazi o učiteljski sposobnosti za slovenski in nemški pouk in o dozdanjem službovanji ako se nahajajo v kaki učiteljski službi potom predstojacega c. k. okrajnega sveta vsaj

do 15. januarija 1884. leta

pri podpisnem c. k. mestnem šolskem svetu vložiti.

Prosilec, kateri so se vsled tukajšnjega natečaja z dne 1. avgusta t. l. št. 221 oglašili za razpisano in dozdej še ne oddano službo mestnega podučitelja ni treba nove prošnje vlagati, izimši ako nameravajo prositi za službo mestnega učitelja I. vrste.

C. k. mestni šolski svet ljubljanski

dne 5. decembra 1883.

Prvosodnik: Grasselli.

V Št. Lorencu ob Teminici

lahko nastopi kaki (3)

deficijent ali penzionist

dobro začasno službo, ni pa potrebno, da bi moral biti iz ljubljanske škofije. Imel bo ob nedeljah in praznikih eno opravilo in kaj malega spovedovanja. Za to bo imel prosto stanovanje, hrano, drva za kurjavo in v jeseni prosto biro. Zrak in kraj sta zdrava. Kdor želi sem priti, naj se nemudoma pisмено obrne do ondotnega župnika Ant. Hočevarja.

Svete molitve z odpustki.

Sostavil Jožef Erker, stolni kaplan v Ljubljani.

(5)

Ohseg molitvenika je:

1. Nank o odpustkih. — 2. Molitve navadne, jutranje in večerne. — 3. Molitve za vsak dan v tednu. — 4. Mašne molitve (trojni način). — 5. Spovedne in obhajilne molitve. — 6. Osem devetdnevnice. — 7. Molitve k raznim svetnikom. — 8. Četere litanije. — 9. Pesmi adventne, postne, velikonočne, binkošne, od presv. Rešnj. Telesa, Device Marije.

Kakor je iz tega obsega razvidno, zadostuje ta knjiga vsakemu in za vse potrebe. Molitve so zložene večidel od svetnikov ali sicer od mož pravega cerkvenega duha in krščanske pobožnosti, ter so od papeža z odpustki obdarovane, kar je pri vsaki molitvi posebej zaznamovano. — Upamo toraj, da bo ta knjiga vsestransko priporočilo in razširjanje, katero v resnici zasluži, tudi gotovo našla.

Ob enem pa dostavljamo, da imamo precejšnje število teh knjig že vezanih, zatoraj lahko zagotovimo, da pri naročilih ne bo nikake zamude in se bo vsako naročilo takoj izvršilo.

Cena: v polusnji 1 gld., v usnji 1 gld. 20 kr., z zlato obrezo 1 gld. 50 kr. Pri posameznih knjigah po pošti pošiljanih 10 kr. več. — Kdor vzame 12 knjig skupaj, dobi 13. brezplačno.

Katoliška bukvarna v Ljubljani.